

Vurdering av omsorgsovertakelse

Grunnvilkår for omsorgsovertakelse:

- a. Det foreligger alvorlige mangler ved den daglige omsorgen som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og modenhet
- b. Barn med spesielle omsorgsbehov sikres ikke nødvendig behandling og opplæring
- c. Barn blir utsatt for mishandling og/eller alvorlige overgrep i hjemmet
- d. Barn lever uten nødvendig beskyttelse som skader deres helse og/eller utvikling
- e. Opprettholdelse av akutt plassering av nyfødte grunnet overnevnte grunner
- f./g. Vurdering av om barn som bor utenfor hjemmet ikke skal flyttes hjem igjen

Kan mindre inngripende tiltak avhjelpe situasjonen?

Barnets stemme

Barnets beste

Vurdering av omsorgsovertakelse

Omsorgsovertakelse er et av de mest inngripende tiltakene barneverntjenesten kan benytte, og det krever klare rettslige vilkår og grundige faglige vurderinger. Det er barneverns- og helsenemnda som kan fatte vedtak om omsorgsovertakelse, og dette kan kun skje dersom ett eller flere av vilkårene i barnevernsloven § 5-1 er oppfylt.

Barnevernstjenesten har ansvar for å utrede barnets situasjon og vurdere nødvendigheten av tiltaket, samt om det er til barnets beste. Det omfatter vurderinger av hjelpetiltak, nødvendighetskrav, barnets mening og en konkret vurdering av barnets behov.

1. Vilkår

Vilkårene i bokstav a, b og c krever alminnelig sannsynlighetsovervekt (minst 51 % sannsynlighet). Bokstav d stiller strengere krav – det må være overveiende sannsynlig (70–75 %) at omsorgsovertakelse er nødvendig. Begrepet alvorlige mangler i omsorgen handler om forhold som reelt truer barnets helse, utvikling eller trygghet. Det dreier seg ikke om mindre svakheter i foreldres omsorg, men om alvorlig svikt som gjør at barnet ikke kan bo hjemme uten risiko.

2. Minste inngreps prinsipp

Omsorgsovertakelse kan kun vurderes dersom mindre inngripende tiltak er vurdert som ikke tilstrekkelig og det er nødvendig utfra barnets situasjon. Minste inngrep er ett rettsprinsipp som skal sikre at barneverntjenesten ikke griper mer inn enn nødvendig, men samtidig sikrer barn nødvendig beskyttelse. Foreldre har ulik foreldrestil, men alle barn har rett på gode omsorgsbetingelser, omsorgen må ikke skade barnet eller utsette det for alvorlig risiko.

3. Barnets stemme

Barn som er i stand til å danne egne meninger, skal få mulighet til å uttale seg. Dette skjer både verbalt og nonverbalt, direkte og indirekte. Barnet må få hjelp til å forstå situasjonen, og det skal tas hensyn til alder og modenhet.

4. Barnets beste

Når hjelpetiltak vurderes utilstrekkelig og omsorgsovertakelse vurderes å være til barnets beste, kreves en grundig avveining mellom barnets behov for beskyttelse opp mot retten til familieliv. Dette innebærer å veie ulike, ofte motstridende hensyn nøye. Barnets beste skal vektas høyt og avgjøres av hvor alvorlig beslutningen er og i hvilken grad barnet berøres. I innstilling om omsorgsovertakelse skal det også vises hvordan retten til familieliv skal ivaretas etter et eventuelt vedtak om omsorgsovertakelse.